

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.591/2024/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. október 24.
Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények
Terheltek: ...
Első fok: Zalaegerszegi Járásbíróság, 17.B.172/2023/10., ítélet, előkészítő ülés, 2024. február 21. (jogerő: 2024. február 21.)
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Zalaegerszegi Járásbíróság 17.B.172/2023/10. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a Zalaegerszegi Járásbíróságot új eljárásra utasítja.

Elrendeli a terhelt által eddig esetleg megfizetett vagyonek Kobzásnak és bűnügyi költségnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkor törvényes kamatával emelt visszatérítését a terhelt részére.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] I. A Zalaegerszegi Járásbíróság a 2024. február 21-én megtartott előkészítő ülésen kihirdetett 17.B.172/2023/10. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki üzletszerűen

elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont], 2 rendbeli üzletszerűen elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont] és járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségében [Btk. 239/B. § (1) bekezdés]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 1 év 6 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 8 hónap járművezetéstől eltiltásra ítélte azzal, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. A bíróság a terhelttel szemben 320.000 forint vagyonekobzást rendelt el. Egyben elrendelte a Kőszegi Járásbíróság 7.Bpk.11/2022/4. számú büntetővégzésével kiszabott 1 év börtön fokozatú szabadságvesztés, valamint a Veszprémi Járásbíróság 16.B.909/2022/24. számú ítéletével kiszabott 1 év börtön fokozatú szabadságvesztés utólagos végrehajtását. A bíróság rendelkezett még a terheltet terhelő bűnügyi költség megfizetéséről.

[2] Fellebbezés hiányában az ítélet 2024. február 21-én jogerőre emelkedett.

[3] **II. 1.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt az elsőfokú bíróság jogerős ítéletének hatályon kívül helyezése és új eljárásra utasítása érdekében, annak törvényi alapját azonban nem jelölte meg.

[4] Indokai szerint úgy jelent meg a tárgyaláson (helyesen előkészítő ülésen), hogy csak a 17.B.172/2023/8. számú idézésről és az ahhoz kapcsolódó vádiratról (B.1225/2021/38.) volt tudomása. A tárgyaláson szembesült azzal, hogy 2023. október 25-én a Zalaegerszegi Járási Ügyészség B.1066/2023/7. szám alatt járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétség miatt vádiratot nyújtott be ellene. Ebben az ügyben felfüggesztett börtönbüntetés kiszabását indítványozta az ügyészség, míg az utóbb benyújtott vádirat alapján indult ügyben, – ha az ügyek nem kerülnek egyesítésre –, pénzbüntetést és járművezetéstől eltiltást kért az ügyészség.

[5] Előadta, hogy a tárgyaláson (helyesen előkészítő ülésen) nem értette a folyamatokat. Nem vitatta azt, hogy mivel a vádiratot nem kapta meg, ezért ott nyilatkozatot vettek fel tőle, aminek az volt a lényege, hogy valami határidőről lemond. Ügyvédje tanácsára ezt meg is tette. Az adott körülmények között azonban nem látta át a nyilatkozata súlyát, arra pedig nem gondolt az addig megkapott vádirat birtokában, hogy rá végrehajtandó szabadságvesztés büntetést kér az ügyészség. A második vádirat sem tartalmazott ilyen indítványt. Ha tudta volna, hogy ilyen következménye lesz a nyilatkozatának, akkor a második vádirat tekintetében – mivel a szükséges határidő a vádirat kézhezvételétől még nem telt el –, a tárgyalás elnapolását kérte volna.

[6] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Zalaegerszegi Járásbíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, egyben a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására, és a két vádirat alapján külön-külön folytassák le a büntetőeljárást.

[7] A terhelt álláspontja szerint ebben az esetben vele szemben akár közérdekű munka vagy pénzbüntetés is kiszabható lenne és esetleg elzárás büntetés együttesen, ami nem vonná maga után a felfüggesztett börtönbüntetések utólagos végrehajtását.

[8] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.646/2024/2. számú átiratában a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt más okból tartotta alaposnak.

[9] Indokai szerint a terhelt által panaszolt két ügy egyesítésére törvényesen került sor, a büntetőügyek egyesítése felülvizsgálat alapja nem is lehet. Az előkészítő ülésről készült jegyzőkönyv szerint a terhelttel szemben benyújtott vádiratokat ismertették. Azt maga a felülvizsgálati indítvány is megerősíti, hogy az előkészítő ülésen már tudomása volt a másik vádiratról is. Ezt támasztja alá az is, hogy – a jegyzőkönyv szerint – a vádat képviselő alügyész az ügyek egyesítésére figyelemmel terjesztette elő az új, ún. mértékes indítványát. Ez pedig kitért a közúti járművezetéstől eltiltás tartamára is, aminek kizárólag a B.1066/2023/7. számú vádirattal érintett cselekmény miatt volt helye. Az előkészítő ülésen

előterjesztett új mértékes ügyészi indítvány már nem tartalmazta azt, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre függessze fel, sőt a közlekedési bűncselekmény elkövetési idejére figyelemmel az azt kizáró jogszabályhelyet, a Btk. 86. § (1) bekezdés c) pontját is felhívta az ügyészség.

[10] Kifejtette, hogy a terhelt meghatalmazott védője jelenlétében az előkészítő ülésen, a törvényes figyelmeztetések elhangzása után nyilatkozott úgy, hogy azokat megértette és bűnösségét elismerve lemondott a tárgyaláshoz való jogáról is. A terhelt bűnösségének beismerésével összefüggésben a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja szerinti feltétlen hatályú eljárási szabálysértés nem valósult meg.

[11] Jelezte, az iratok szerint az valóban nem igazolható, hogy a terhelt a B.1066/2023/7. számú vádiratot átvette-e, ha igen, mikor. Ugyanakkor az a körülmény, hogy a bíróság a vádiratot esetlegesen nem kézbesítette a terhelt részére, a terhelt előtt azt csak az előkészítő ülésen ismertették, a felülvizsgálatra okot adó, taxatív módon meghatározott eljárási szabálysértés közé nem tartozik.

[12] A jogerős ügydöntő határozat kapcsán – álláspontja szerint – a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjára figyelemmel, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok mégis fennáll.

[13] Felhívta a Be. 562. § (1) bekezdésében foglaltakat, amely szerint, ha a kihirdetés vagy a kézbesítés útján közölt ügydöntő határozat ellen az ügyészség, a vádlott és a védő sem jelentett be fellebbezést, a határozat rövidített indokolása az 561. § (3) bekezdés a)-c) és e) pontjában meghatározottakból, valamint az alkalmazott jogszabályok megjelöléséből is állhat. Ha a bíróság a büntetés kiszabásakor enyhítő körülményként figyelembe vette a büntetőeljárás elhúzódását, akkor a határozat rövidített indokolásában szerepelnie kell az erre való utalásnak.

[14] Rámutatott, hogy a rövidített indokollással készített ügydöntő határozat esetén is értelmezhető azonban a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti feltétlen hatályú eljárási szabálysértés, az az eset, amikor az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes. Ezzel összefüggésben kiemelte, hogy főkérdésekben kell ellentétnek fennállnia a határozat indokolása és a rendelkező rész között, amelybe értendő az az eset is, amikor az alkalmazott jogszabályok között olyan büntetés jogszabályhelyét is felhívja a bíróság, amit a rendelkező rész szerint nem szabott ki.

[15] Ezzel összefüggésben jelezte, hogy az ügyben a jogerős ítélet felhívta a Btk. 61-62. §-át, amely a közügyektől eltiltásra vonatkozik, holott nem szabott ki a terhelttel szemben, míg a kiszabott járművezetéstől eltiltás büntetés jogszabályhelye nem szerepel az indokolásban, a felhívott jogszabályok között. Továbbá a feltételes szabadság megszüntetéséről rendelkező Btk. 40. § (1) bekezdés b) pontját indokolatlanul tüntette fel, hiszen ennek megfelelő rendelkezés az ítéletben nincs. A Btk. 37. § (2) bekezdés b) pontját is tévesen hívta fel, hiszen a terheltet büntették miatt is marasztalták, visszaesői minőségét pedig az ítélet nem állapította meg. Ezen utóbbi, tévesen feltüntetett jogszabályhelyek azonban önmagukban – a járulékos jellegük miatt – nem képeznek felülvizsgálati okot.

[16] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Zalaegerszegi Járásbíróság 17.B.172/2023/10. számú ítéletét helyezze hatályon kívül, és utasítsa a Zalaegerszegi Járásbíróságot új eljárás lefolytatására.

[17] **III. A felülvizsgálati indítvány alapos.**

[18] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely kizárólag a Be.-ben meghatározott feltételek szerint vehető igénybe. Felülvizsgálatnak a Be. 648. §-a alapján a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen és csak a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és

eljárásjogi okokból lehetséges. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető.

[19] A Kúria, miután a terhelt indítványa felülvizsgálati eljárást megalapozó törvényi hivatkozást nem tartalmazott, azt tartalma szerint vizsgálta meg. Az indítvány tartalma szerint eljárásjogi okból kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését.

[20] 2. Felülvizsgálatnak kétségkívül eljárási szabálysértés okán helye van, azonban felülvizsgálati okot kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdés a)-f) pontjában kimerítően felsorolt törvénysértések képeznek, amely azt jelenti, hogy felülvizsgálat keretében nem minden, csak azok az eljárási szabálysértések vizsgálhatóak, amelyeket a törvény megenged.

[21] 3. A Kúria felülbírálati jogköre a felülvizsgálatban kötött; a Be. 659. § (5) bekezdése értelmében a jogerős ügydöntő határozatot – (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. Az említett jogszabályi hivatkozás szerinti kivétel előírása szerint a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[22] A Be. 649. § (2) bekezdése a felülvizsgálatban az abszolút (feltétlen) eljárási szabálysértések taxációja. A feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető ok az eljárás olyan súlyos hibája, amely rendkívüli jogorvoslati eljárásban is a jogerős ítélet mérlegelés nélküli megsemmisítésére vezet, vagyis az ilyen szabálysértés megállapítása esetén az ítélet érdemi felülbírálata már szóba sem jön [Be. 663. § (2) bekezdés].

[23] A terhelt valójában arra hivatkozott, hogy az előkészítő ülésen nem értette meg a bűncselekmény elkövetését beismerő és a tárgyaláshoz való jogáról lemondó nyilatkozatának következményeit. Ennek oka pedig az volt, hogy a vele szemben benyújtott két vádirat egyikét az előkészítő ülést megelőzően nem kézbesítették részére, és az ügyek egyesítéséről sem volt tudomása. Azzal sem volt tisztában, hogy az ügyek egyesítésére tekintettel az ügyészségnek az előkészítő ülésen tett „mértékes indítványa” a vele szemben kiszabandó szabadságvesztés felfüggesztésére vonatkozó indítványt nem tartalmazza. A vele szemben benyújtott vádiratok egyike sem tartalmazott végrehajtandó szabadságvesztésre irányuló „mértékes indítványt”.

[24] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjában írt eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja szerint pedig eljárási szabálysértés – és ekként felülvizsgálati ok –, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el.

[25] A Be. 499. §-ához fűzött indokolás szerint a törvény alapkoncepciója, hogy a tisztességes eljárás elemeit képező garanciák biztosítása mellett lehetőséget teremtsen az eljárások egyszerűsítésére és gyorsítására. Ennek érdekében a törvény úgy rendelkezik, hogy a terhelt az előkészítő ülésen beismerheti a bűnösségét abban a bűncselekményben, amely miatt ellene vádat emeltek; a beismeréssel érintett körben lemondhat a tárgyaláshoz való jogáról, és ha a bíróság a bűnösség beismerésére vonatkozó nyilatkozatot elfogadja, akkor a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem vizsgálja [Be. 500. § (2) bekezdés a)-b) pont].

[26] A Be. 565. § (1) bekezdése szerint, amennyiben a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot elfogadta, a vádlott bűnösségét a bűnösség beismerésére, a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására és az eljárás ügyirataira alapítja, és ebben az esetben az ítélet ellen a bűnösség megállapítása, illetve a váddal egyező tényállás és minősítés miatt fellebbezésnek sincs helye [Be. 580. § (2) bekezdés a) és b) pont].

[27] A terhelt beismerő nyilatkozata elfogadásának tehát az eljárás menetére és a hozandó ügydöntő határozatra is meghatározó jelentőségű kihatása van; az kizárja a vád tárgyává tett cselekményre vonatkozó bizonyítást, maga után vonja a váddal egyező minősítésű cselekményre vonatkozó bűnösség megállapítását és annak a fellebbezéssel való támadhatatlanságát.

[28] Az ilyen eljárást ezért a törvényhozó szigorú feltételekhez köti. A Be. 504. § (2) bekezdése szerint a beismerő nyilatkozat elfogadásának akkor van helye, ha

- a vádlott e nyilatkozatának természetét és jóváhagyásának következményeit megértette,
- a vádlott beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt észszerű kétely nem mutatkozik, és
- a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata egyértelmű és azt az eljárás ügyiratai alátámasztják.

[29] A beismerő nyilatkozat elfogadására a fenti feltételek maradéktalan, egyidejű megvalósulása esetén van törvényes lehetőség; akár egyetlen feltétel hiánya is az elfogadást kizárja.

[30] Jelen ügyben az indítványozó terhelt vitássá tette azt, hogy nyilatkozatának természetét és jóváhagyásának következményeit megértette [Be. 504. § (2) bekezdés a) pont].

[31] A terhelt beismerő nyilatkozatának vitássá tett – érdemi felülvizsgálatra okot adó – feltételre vonatkozó törvényi rendelkezés értelmezésével kapcsolatban a Kúria szintén a Be. 504. §-ához fűzött indokolásra utal. Eszerint „ha a vádlott a vád tárgyává tett cselekmény vonatkozásában a bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomást tesz, a bíróságnak először a beismerő vallomás elfogadásáról kell döntenie. A bíróság ennek során több szempontot vizsgál, így különösen azt, hogy a vádlott külső befolyástól mentesen, a saját elhatározásából ismerte-e el a bűnösségét, tisztában van-e a beismerő vallomása természetével és annak lehetséges következményeivel, illetve a beismerő vallomás hitelességével kapcsolatban nem merül-e fel kétely, és az a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal kellőképpen alátámasztott-e. Ha a bíróságnak a vádlott beismerésének hitelességével kapcsolatban kételye támad, az eljárás korábbi szakaszában tett nyilatkozatától függetlenül azt kell megállapítania, hogy a beismerés elfogadásának feltételei hiányoznak.

[32] A törvény indokolása tehát nem hagy kétséget a tekintetben, hogy a bíróságnak vizsgálnia kell azt, hogy a terhelt megértette-e nyilatkozatának következményeit.

[33] Az iratok alapján az állapítható meg, hogy a Zalaegerszegi Járási Ügyészség a terhelttel szemben B.1225/2021/38. számú, 2023. szeptember 27-én kelt vádiratában 3 rendbeli csalás büntette, míg a B.1066/2023/7. számú, 2023. október 25. napján kelt vádiratában járművezetés az eltiltás hatály alatt vétsége miatt emelt vádat. A Zalaegerszegi Járásbíróság a 17.B.194/2023/2. számú, 2023. november 3. napján kelt végzésével a Zalaegerszegi Járásbíróságon a terhelt ellen járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége miatt indult büntetőügyet a Zalaegerszegi Járásbíróságon a terhelttel szemben csalás büntette miatt 17.B.172/2023. szám alatt indított büntetőügyhöz egyesítette.

[34] A Zalaegerszegi Járásbíróság a B.1225/2021/38. számú vádiratot megkísérelte kézbesíteni, az azonban „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza. A járásbíróság arról tájékoztatta a terheltet, hogy a vádiratot részére 2023. november 9-én kézbesítettnek tekinti, azonban a kézbesítési fikció beállta miatt az arról való tudomásszerzést követő 15 napon belül kézbesítési kifogást terjeszthet elő.

[35] A járásbíróság 2023. december 1-jén az ügyben 2024. február 21-re előkészítő ülést tűzött ki, melyre idézte a terheltet és kiadni rendelte a vádiratot. Ezen küldemény is „nem

kereste” jelzéssel érkezett vissza a bíróságra. A rendőrkapitányság jelentéséből kitűnően 2024. január 14-én kézbesítésre került egy vádirat és az előkészítő ülésre szóló idézés.

[36] A 2024. február 21-én megtartott előkészítő ülésen felvett 17.B.172/2023/10. számú jegyzőkönyv szerint az eljáró bíró megállapította, hogy az előkészítő ülés megtartásának akadálya nincs. A bíróság az előkészítő ülést a Be. 502. § (1) bekezdése alapján megkezdte, majd a bíró kérdésére a védő és a terhelt egybehangzóan akként nyilatkoztak, hogy nem kéri a vádirat teljes ismertetését.

[37] A Be. 502. § (1) bekezdése alapján az alügyész ismertette a vád lényegét, megjelölte a vádat alátámasztó bizonyítási eszközeit és indítványait. Az egyesítésre tekintettel módosította az indítványát, mely szerint, ha az előkészítő ülésen a vádlott a bűncselekmény elkövetését beismeri és a tárgyaláshoz való jogáról lemond, arra tekintettel, hogy egyesítésre került sor, ezért a Btk. 86. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel a bíróság 1 év 6 hónap, börtönben végrehajtandó szabadságvesztést szabjon ki, melynek esetében a feltételes szabadságra bocsátás nem kizárt. Továbbá a terhelttel szemben 320.000 forint erejéig vagyoneklobzást rendeljen el, és őt 1 évre tiltsa el a közúti járművezetéstől.

[38] A terhelt ezt követően – a Be. 185. § (2) bekezdésében és a Be. 500. § (2) bekezdésében foglalt figyelmeztetések ismeretében – bűnösségét beismerte és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról.

[39] Az iratok alapján nem igazolható, hogy akár az előkészítő ülés előtt, akár az előkészítő ülésen a terhelt a B.1066/2023/7. számú, 2023. október 25-én kelt vádiratot megismerte. Az előkészítő ülésről készült jegyzőkönyv nem tartalmaz arra utalást sem, hogy a B.1066/2023/7. számú vádiratot a bíróság a terhelt részére kézbesítette, annak tartalmát a terhelt megismerte.

[40] Kétségtől a felülvizsgálati indítvány is utalt arra, hogy a terhelt a B.1066/2023/7. számú vádirat „mértékes indítványát” megismerte, és az előkészítő ülésről készült jegyzőkönyv is utal az ügyek egyesítésére, amelyre tekintettel az alügyész a „mértékes indítványt” módosította. Ebből azonban nem következik az, hogy a terhelt megismerhette, hogy milyen történeti tényállás mellett vádolja őt az ügyészség járművezetés az eltiltás hatálya alatt véttségével. A jegyzőkönyv szerint a vádirat – és nem vádiratok – lényegének ismertetése történt meg. Az egyesítésről rendelkező végzés a terheltnek nem került kézbesítésre. A Zalaegerszegi Járásbíróság által a terhelttel szemben benyújtott vádiratok egyike sem tartalmazott ténylegesen végrehajtandó szabadságvesztésre irányuló „mértékes indítványt”, az ügyészség ilyen irányba az előkészítő ülésen módosította indítványát.

[41] A bíróság a terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozatát az I. alszám alatti végzésével elfogadta arra hivatkozva, hogy a terhelt a beismerő nyilatkozatának természetét és a jóváhagyásának következményeit megértette. Azt azonban nem tartalmazza a végzés, hogy erről a bíróság miként győződött meg, megállapítását milyen tényekre alapozta.

[42] A terhelt ezzel ellenkező állítása az eljárás adatai alapján nem cáfolható. Nem igazolható, hogy a B.1066/2023/7. számú vádiratot részére kézbesítették, beismerő nyilatkozatát annak tartalmát megismerve tette meg. Nem igazolható, hogy a terhelt megértette azt, hogy az ügyészség „mértékes indítványában” a vele szemben kiszabandó szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését már nem indítványozta. Erre az ügyek egyesítését követően szabadságvesztés kiszabását követően nincs is törvényes lehetőség, és azzal a ténnyel sem lehetett tisztában, hogy vele szemben a Kőszegi Járásbíróság 7.Bpk.11/2022/4. számú büntetővégzésével kiszabott 1 év börtön fokozatú szabadságvesztés, valamint a Veszprémi Járásbíróság 16.B.909/2022/24. számú ítéletével kiszabott 1 év börtön fokozatú szabadságvesztés utólagos végrehajtása elrendelésre kerül. Ezen tények közlése az előkészítő ülésen nem hangzott el.

[43] A Kúria rögzíti, hogy a terhelt a nyomozás során a járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségének elkövetését elismerte, ugyanakkor a csalás büntette vonatkozásában ilyen nyilatkozatot nem tett, érdemben is védekezett.

[44] A Kúria emellett kiemeli azt is, hogy az előkészítő ülésen nem hangzott el a Be. 580. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti figyelmeztetés, amely szerint, ha a bíróság a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát végzéssel elfogadta, nincs helye fellebbezésnek az ítélet ellen

a) a bűnösség megállapítása, illetve,

b) a váddal egyező tényállás és minősítés miatt.

[45] Mindezekből következően a terhelt – a járásbíróság határozatában foglaltakkal ellentétben – nem lehetett tisztában nyilatkozata következményével.

[46] Jelen ügyben tehát törvénysértő volt a terhelt beismerő nyilatkozatának elfogadása, mivel annak a Be. 504. § (2) bekezdés a) pontjában írt feltétele hiányzott, ez pedig a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja szerinti feltétlen eljárési szabálysértést eredményezett.

[47] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárési szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárési szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[48] A Kúria ezzel összefüggésben a következőkre mutat rá.

[49] A bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális, hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi immár relatív eljárési szabálysértés körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont].

[50] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 13. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság határozatát – ha a törvény kivételt nem tesz – indokolni köteles.

[51] Értelmszerűen, ha az indokolási kötelezettséghez kapcsolódó eljárési szabálysértés kifejezett törvényi szabály sérelmével jár, és nem mérlegelés körébe vonható, akkor az az eljárési sérelem nem lehet relatív szabálysértés, hanem feltétlen hatályon kívül helyezéshez vezető, vagyis abszolút eljárési szabálysértés.

[52] Nyilvánvalóan ilyennek tekintendő, ha a bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállás, vagyis e rendelkezés ténybeli alapja teljes egészében hiányzik [Bfv.III.777/2020/9., (BH 2021.193.)].

[53] A Be. 451. § (1) bekezdése alapján a bíróság határozata – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – bevezető részből, rendelkező részből, jogorvoslati részből, indokolásból és záró részből áll. Az (5) bekezdés szerint az indokolás a bíróság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló, jelentős tényeket és körülményeket, valamint a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat tartalmazza.

[54] A Be. 561. § (3) bekezdés c) pontja szerint az ügydöntő határozat indokolása tartalmazza a bíróság által megállapított tényállást. A Be. 562. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy ha a kihirdetés vagy kézbesítés útján közölt ügydöntő határozat ellen sem az ügyész, sem a vádlott, sem a védő nem jelentett be fellebbezést, a határozat rövidített indokolása a Be. 561. § (3) bekezdés a)-c) és e) pontjában meghatározottakból, valamint az alkalmazott jogszabályok megjelöléséből is állhat. Nem vitás tehát – ahogy arra a Legfőbb Ügyészség is

utalt átiratában –, hogy a rövidített indokolásnak része az alkalmazott jogszabályok megjelölése.

[55] A Zalaegerszegi Járásbíróság 17.B.172/2023/10. számú ítéletének indokolása felhívta a Btk. 61-62. §-át, amely a közügyektől eltiltásra vonatkozik, azonban közügyektől eltiltás nem szerepel a rendelkező részben, ugyanakkor a rendelkező részben kiszabott járművezetéstől eltiltás büntetés jogszabályhelye nem szerepel az indokolásban a felhívott jogszabályok között. Továbbá a feltételes szabadság megszüntetéséről rendelkező Btk. 40. § (1) bekezdés b) pont indokolatlanul lett feltüntetve, ennek megfelelő rendelkezés az ítéletben nincs. A Btk. 37. § (2) bekezdés b) pontja is tévesen került felhívásra, hiszen a terheltet büntett miatt is marasztalták, visszaesői minőségét pedig az ítélet nem állapította meg. Ezen utóbbi, tévesen feltüntetett jogszabályhelyek azonban önmagukban – a járulékos jellegük miatt – nem képeznek felülvizsgálati okot.

[56] A rendelkező rész és az indokolás közti ellentét az ítéletnek azért semmisségre vezető hibája, mert ezen ellentmondás esetében nem állapítható meg, hogy a bíróság valójában milyen döntést hozott, azaz, hogy a terhelt bűnösségének megállapításáról vagy felmentéséről kívánt határozni, illetve az sem, hogy döntését mire alapozta.

[57] Következtes a Kúria gyakorlata abban, hogy a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében, vagyis az ügynevezett főkérdésekben kell ellentétnek fennállnia a határozat indokolása és a rendelkező rész között. A főkérdésben való ellentétnek az a lényege, hogy nem dönthető el a bíróság akarata.

[58] A vizsgálat tartalma tehát jelen ügyben az, hogy a főkérdésekben az ítélet rendelkező része az indokolással összhangban álló-e, illetve a bíróság akarata megismerhető és egyértelmű-e.

[59] A Btk. 40. § (1) bekezdés b) pontjának és a Btk. 37. § (2) bekezdés b) pontjának téves felhívása a feltételes szabadságra bocsátás megszüntetésére, illetve a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, vagyis járulékos kérdésekre vonatkoznak, ezért nem vezetnének felülvizsgálati ok megállapítására.

[60] A rendelkező rész közügyektől eltiltásra vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, mindamellet, hogy jelen ügyben a szándékos bűncselekmények miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt terhelt esetében olyan mellékbüntetés, amely kiszabásának az anyagi jogi feltételei fennálltak.

[61] Az ügyészség előkészítő ülésen eljáró képviselője a Be. 422. § (3) bekezdése szerint megtett indítványában közügyektől eltiltás kiszabását nem, hanem kizárólag a terhelt közúti járművezetéstől eltiltását indítványozta 1 év tartamban.

[62] A Be. 565. § (2) bekezdése szerint a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, – ahogy az jelen ügyben is történt –, a (3) bekezdésben foglalt kivétellel nem szabhat ki súlyosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat súlyosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz.

[63] Ebből következően az elsőfokú bíróság nem ítélte a terheltet közügyektől eltiltásra az ítélete rendelkező része szerint, de erre a Be. 565. § (2) bekezdése szerint nem is volt törvényes lehetősége. Ellenben ugyanezen jogszabályra figyelemmel, az ügyészi indítványban foglalt tartamot el nem érően ítélte a terheltet közúti járművezetéstől eltiltásra.

[64] Mindezekből következően a bíróság akarata jelen ügyben a büntetéskiszabást illetően egyértelműen megismerhető volt mindemellet észlelhető volt az is, hogy a jogszabályi hivatkozások megjelölésében a határozat indokolása elírásokat tartalmaz.

[65] Az elírás tág fogalom, nincs törvényi meghatározása és taxációja. E fogalmi körbe vonható a szükségtelenül feltüntetett jogszabályhely, illetve a szükséges feltüntetés elmulasztása.

[66] A határozatban megvalósult elírások korrekciójának eszköze meghatározott körben a határozat kijavítása lehet. A Be. 453. § (1) bekezdése szerint, ha a határozat elírást vagy számítási hibát tartalmaz, a bíróság a határozat kijavítását mind indítványra, mind hivatalból elrendelheti. A kijavítás nem változtathat a kijavított határozat érdemén.

[67] Kizárólag a jogszabályhelyek feltüntetésében vétett elírás önmagában még nem vezet a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértés megállapítására. Azonban, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében, vagyis az ügynevezett főkérdésekben ellentétet eredményez a határozat indokolása és a rendelkező rész között, úgy már valamely főkérdésben való ellentét áll fenn, azaz nem dönthető el a bíróság akarata.

[68] Jelen ügyben erről van szó, mivel a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjában írt eljárási szabálysértés megvalósult [Kúria Bfv.II.164/2020. (BH 2020.263.)].

[69] IV. 1. Mindezekre tekintettel a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tartott tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva az elsőfokú bíróság jogerős ügydöntő határozatát a Be. 663. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. Az eljárást a tárgyalási szaktól kell megismételni.

[70] 2. A Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja szerint a vagyonek Kobzás és a bűnügyi költség címén befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni, ha rendkívüli jogorvoslat folytán a jogerős ügydöntő határozatot a bíróság hatályon kívül helyezte, és megismételt eljárást kell lefolytatni. A Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja pedig előírja, hogy a visszatérítést felülvizsgálat esetén a Kúria rendeli el.

[71] Ezért a Kúria elrendelte a terhelt által eddig esetlegesen megfizetett vagyonek Kobzás és bűnügyi költség mindenkor törvényes kamatával emelt visszatérítését.

[72] 3. A Kúria észlelte, hogy az előkészítő ülésen az ügyészség „mértékes indítványa” 1 év közúti járművezetéstől eltiltás volt. Ezzel szemben a járásbíróság jogerősen 8 hónap járművezetéstől eltiltást szabott ki, vagyis a járművezetéstől eltiltást nem korlátozta a közúti járművekre.

[73] V. A Kúria határozata ellen fellebbezésnek a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel, a Be. 614. § (2) bekezdése, felülvizsgálatnak pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2024. október 24.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzinger Márton s.k. bíró